Дьоҕурдуур пролетарийдара, холбоҕуҥ!

САНТА ОЛОХ

Хаһыат 1931 сыл алтынньы ыйтан тахсар.

ССКП ЧУРАПЧЫТААҐЫ РАЙКОМУН УОННА ҮЛЭҺИТТЭР ДЕПУТАТТАРЫН ОРОЙУОННААҐЫ СОВЕТЫН ОРГАНА

№ 61 (4951) | 1977 сыл. Ыам ыйын 24 күнэ | Сиидэта 2 харчы

ОПТУОРУННЬУК

Бөҕө үлэ кэнниттэн олох-дьаһах комбинатын рабочайдара, бастыҥ сэлиэнньэтин Кировтан агитатора быыбардаччылардыр буолуохтара турар олохтоох Советтар быыбардарыгар үлэһиттэр депутаттарын ороЙуоннаах Советтарыгар депутатка кандидатыгар регистрацияламмыт комбинат бастыҥ пистэнньэҕэ **Кузьмина Мария Саввичнаны** кытта мунньахха ыытыллар.

Быыбар иннинээҕи мунньахха депутатка кандидат итэҕэллээх пистэнньэҥ Е. П. Саввичнаны олох-дьаһах комбинатын коллективынан туруоруллубут М. С. Кузьмина олоҕун, үлэтин толоруор дириҥ итиэннэ туруоруллуор кандидатура иһин барыы быыбардаччылар куоластарын биэрэллэриэхтэрин ыгыллар.

— Мария Саввична, бүрүүкэ тэриллэн үлэлиирин таһыынан агитатор, комсомольскай пикет, дьахталлар советтарын чилиэнэ буолан туран, общественнай олохтоох активнайдык кыттар, диир тэҥэс кырыйаччы А. П. Иванова. — Кини үлэ үөһүгэр сылдьар буолан биһиги, үлэһиттэр, ытыктабылбытын ылла. Инникитин даҕаны биһиги итэҕэлбитин толоруо диэн эрэнэбит.

Пистэнньэҥ, комсомольскай тэриллэ секретаара А. С. Захарова: «Депутатка кандидат М. С. Кузьмина үлэҕэ үрдүк көрдөрүүлэри ситиһэн коммунистическай үлэ ударнигын чиэстээх аатын ылбыта. Кини үлэлиир биригэдэтэ юбилейдаах сыл бастакы кварталлаах ыйаанын 114 бырыһыан толордо. Сыл түөрт ыйыгар бэйэтэ 900 сөлк. бороду уоксуйаны оҥоруохтаах 1180 сөлк. толорон үрдүк көрдөрүүнү ситиста. Бүрүүкэ тиэйиччилэр юбилейнай эбэһээтэлистибэни толоруурга күүрэннэрэ үлэ үөһүгэр сылдьаллар», — диэтэ.

— Бүгүн саамай киэн туттар киһибитин, бастыҥ ыччатыгын кытта көрсүһэбит. Мин, кырдьаҕас рабочай, биирдэ үлэлиир киһиим норуот итэҕэлин ылан, олохтоох былаас үрдүкү органыгар депутатка кандидатыынан туруоруллубутуттан иҥэ сүрэхпиттэн үөрэбин. Биһиги коллективпыт сыл аҥардаах сорудаҕын быыбар күнүгэр толоруоҕо соруктанар. Итинник коммунистическай пистэнньэҥнэр буолаллар. Ол туоларыгар саарбаралаах — ити быыбарга биһиги үлэнэн бэлэхпит буолуо. Мария Саввичнаны көрсүһэн туран комбинат саҥа тракторы уонна квартальнай котельнайбытыгар магистральный турбалары булунууга туруорсарыгар наакаас биэрэбин, — диэтэ электросварщик А. Е. Захаров.

Көрсүһүүгэ итинник тэҥэ тыл эппит пистэнньэҥ М. П. Монастырева буолаары турар быыбардарга бары, биир киһи күүдүк, достойнай кандидат иһин куоластыыр биэрэргэ ыгыллар.

Депутатка кандидат М. С. Кузьмина ороЙуон Советыгар депутатка кандидатыынан туруоран үрдүк итэҕэли биэрбиттэриэ иһин быыбардаччыларга истиҥник махтанна, бу үрдүк итэҕэли толоруурга туох баар кыахпынан үлэлиэм диэн эрэннэрдэ.

Көрсүһүү мунньаҕын кыттыылаахтара бэс ыйын 19 күнүгэр ыытыллар быыбардарга уокуруок бары быыбардаччылара ороЙуон Советыгар 39 №-дээх Мещеряковскайдааҕы уокуругуттан депутатка кандидатыынан регистрацияламмыт Кузьмина Мария Саввична иһин биир киһи күүдүк кэлэн быыбардыылларыгар ыҥырыы таһаардылар.

С. ЧИЧИГИНАРОВ.

Снимокка: олох-дьаһах комбинатын үлэһиттэрэ көрсүһүү кэмигэр. Трибунаҕа — электросварщик А. Е. Захаров (уҥа).

П. Оконешников фотота.

ЮБИЛЕЙДААХ СЫЛ ЫҺЫЫТА

БИЭРБИТ ТЫЛЛАРА БИГЭ

Юбилейдаах саасны ыһыыны кытгас болдьоҕо үчүгэй хаачыстыбалаахтык ыытарга социалистическай куоталаһыыны коҥулэбит Одьулуун механизатордара күннэтэ үрдүк оҥоруулуоннаахтык үлэлээн туорахтаах культура ыһыытын түмүктээн эрэллэр. Ыһыыта үлэлиир барыа агрегаттар баалыыра буоруо кэриэйдик оҥорон ыһаллар. Оннооҕор хорутааччылар Е. А. Федотов, В. Н. Собакин сменнаалаах нуормаларын 120—130 бырааһынан толороллор.

Ыһыы үлэтигэр сеялкаһыттар ордук эпиҥэттээх үлэни толороллор. Ол иһин бурдуку ыстараччыларга «Почуот Знака» орденнаах А. А. Седалищев старшайдыар. Кини хас биирдии сеялкаһыт үлэтин ымпыгыстаанчымпыктаан көрөр-истэр уонна итэҕэстэрин тута туоратарга көмөлөһөр. Алта сеялкаһыт барыа белэхтэйиэн сылдьан комус туоратыы иҥэ буоргa кичэллээхтик түҥэраллэр. Билигин ыһыы түмүктүүр үлэлэрэ Наталья Чаренгин солоохунутар ыытыллалар.

Бурдуку үүнэрээччилэргэ политинформатордар, агитатордар тиһиэн быыбаккa сылдьан саасны хонуу үлэлэрин хаачыстыбатын үрдэтии уонна олохтоох Советтар быыбардарын туустарынан кэҥэриллэр. Онуу тэҥэ культура отделын агитбригадата хонуутаҕы оҥуура тиийэн ырыаны-тойугу үлэ дьоҥуттар тардан кэбиспитин механизатордар олус биһиркэтиллэр.

Ыһыыны суһаллык ыытыта эрдэттэн кичэллээхтик бэлэмнэммит буоланнар, одьулууннар күннэтэ баалыаҥа үрдүк дьаарыылаахтык үлэлээтиллэр. Онуоха эдэр механик Иван Матвеев аҕал массыынаҥын сылдьан техническай көрүүнү-истиини оҥорон биир да трактор алдьыйан туран хаалыытын таһаарбатылар.

Ыһыыны хаачыстыбалаахтык, суһаллык ыытыта, куоталаһыыны коҥулэбит И. Е. Яковлева салайаччылаах бурдуу үүнэрээччилэр юбилейдаах ыһыыларын 6 хонук иһиэн бүтэрэргэ өссө күргүөмнээхтик үлэлиэллэр.

В. ПОИСЕЕВ.

Куоталаһан, көҕүтүһэн

Субуруускай аатынан совхоз хонуутун үлэһиттэрэ юбилейдаах дыл саасны ыһыытын түмүктүүллэрэ чуҥаабата. Былаан быыһыытынан 1645 гектарга туорахтаах культуралар ыһыллыахтаахтарыттан иллэрэ күннэҕи турбуттан 1252 гектарга сиэмэ түҥэрилиннэ. Хорутуу былаана туолара 100-чэкэ гектар хаалла. Саҥа саптарыы сорудаҕа толоруллубута ыраатта. Почвалаах оҥоруу атын да үлэлэрэ сөптөөх эйгэҕэ ыытыллан иһэллэр.

Улахан ыһыылаах Хатылы отделениета (управляющай Чичигинаров И. Я.) 802 гектарга сиэмэни түҥэрдэ, саасны ыһыыны бүгүн ситэрэр балаһыанньалаах.

Механизатордар, хонуу бары үлэһиттэрэ, Улуу Октябрь 60 сылын үлэһиттэр социалистическай куоталаһыыларын кириэс, ыһыыны суоҕу күннэргэ түмүктүүр уонна сөрөөн оҥоруурга былаанныах үлэлэри салгыы ыытар дьулуурдаахтар.

Т. АЛЕКСЕЕВА.

ДЕПУТАККА КАНДИДАТЫ КЫТТА КӨРСҮҺҮҮ

Бириги

ОРОЙУОММУТУГАР

УУ СУОЛУНАН

Байыт Аммабытынан сыллаатүүр таһаҕас бырааҕыллар уонна улахаммык абыраналбыт-байыт уу суолунан райпобут ыытар 4500-чэкэ тонна таһаҕас ыытар. Оҥоруу 10-са теплоходтан самоходнай баржалар ааҕыллыахтаах.

Маннайгы таһаҕастаах баржа Нижнэҥайыыга бэс ыйын 1 күнүгэр тиксэрэ күүтүллэр. Ол 1 тонна кэнсэрбэнэ, 49 тонна мэбиэлэрэ, 35 тонна кондитерскай өсөҕуктара, 57 тонна дьиэ-уоттан, 42 тонна таҥаһы-сабы, 1 тонна табаҕы ылыы иһэр.

Ити конкиттэн салгыы Субуруускай, Эрилик Эристиин уонна Карл Маркс аатларынан совхозтарга анаан комбикорму, тутуу материалын тиэммит баржалар Амма биэрэктэрин булуохтара.

Байыт Аммабыт харыылаах сиэрэ. Билигин Мындаҕаайыгар чэ уу баар. Судноолар кэлэр-барар графиктара тутуһуллуохтара. Оҥоо кэлбит таһаҕаһы ыытар күнү көрсө сүөкэн бүтэрэргэ 103 куруусчут 23 автомашина кирэн үлэлиилэрэ былааннанар.

Н. САВВИСОВ.
райпо бырабылыанньатын председателин солбуйаччы.

БЫЛААНЫ ТАҺЫНАН — 11 ТЫҺЫЫНЧА

Октябрь хайаллаах юбилейын көрсө тэнитиллибит социалистическай куоталаһыыга кириэс, ороЙуон кинофикаторлара үлэҕэ үрдүк көрдөрүүлэри ситиһэллэр. Ол курдук, пятилетка иккис сылын бастакы түөрт ыйдаах былаанын үлэ күнүн оҥоруурга 105,5, киноссеансы көрдөрүүгэ 116,3, дьону киниэн хабыыга 136,6 бырыһыаны таһынан толордубут. Ити түмүгэр былааны таһынан 11 тыһыынча 98 солкуобайдаах үбү киллэрдибит. Маннык үтүө көрдөрүүнү коллектив аан бастаан ситистэ.

Биирдиилээн киноустановкалартан ордук үчүгэй түмүгү С. К. Лыткин киномеханиктаах Мындаҕаайытааҕы, М. М. Федосеева старшайдаах Дириҥнэҕи киноустановкалар көрдөрдүлэр.

С. МАКАРОВ,
киносеть директорын солбуйаччы.

ИННИКИ КҮӨҺҮГЭ

Чурапчытааҕы ДАЭС коллектива юбилейдаах сыл бастакы түөрт ыйыгар былаанын аһары толорбута.

Манна Р. М. Вагапов биригэдьиирдээх электрикчэр уонна коммунистическай үлэ ударнига Н. С. Косыгин старшайдаах дизелистэр биригэдэлэрэ үрдүк көрдөрүүнү ситиһэн иннинэ күөҥнэ иһэллэр.

Коллектив бу күннэргэ дизельнай генераторлар уонна электровагон капитальнай өрөмүөннэриэхтэрин кирдэ.

С. ФУРТАТОВ,
ДАЭС начальника.

Бүгүн-сарсын ситэриэхпит

Быйыл биһиги совхозпут 1255 гектарга туорахтаах культуралары ыһыахтаах, 50 гектарга хортуоппуйу олордуохтаах.

Саас төбө да эрдэ кэлбитин иһин баалыаларбыт куурбан биэрбэхилэр, оннооҕор эбии сорох тэрээһини дьаһаллар ситэриллибэхилэр хонуу үлэлэрин ыаллыы хаһаайыстыбаларбыттан кыраһан хойутаан сабыдыабыт. Ол да буоллар хонуу үлэлэрин сүүрбүнэн сөптөөх тэтимнэн ыытан иһэбит.

Сүрүн отделениебыытыгар Хонтоҕоҕо 500-тэн тахса гектар хорутуллуннa, эмиэ итиччэ нэмиэх баалыаҥа сиэмэ түҥэрилиннэ. Манна 7 хорутар трактор, сеялка 5 МТЗ үлэлиллэр. Ордук таһаарыылаахтык кырдьаҕас механизатор Егор Григорьевич Родионов агрегата үлэлиир. Кини сменницэ Константин Посельскайдыын нуормаларын аһары толороллор. Комсомолец Константин Божедонов салайар агрегата эмиэ атыттартан быдан ордуктук үлэлээн иһэр. Бу эдэр агрегаттара диэхтэ сов, сменницэлэн бэйэбит ыччаппыт, 13 №-дээх СПТУ үөрэнээччитэ Афанасий Смирнов производственнай практикатын улахан кодьүүстээхтик атаарда. Бу отделениеҕа аны 200-чэкэ гектарга ыһыахпыт.

Ыһыылаах иккис отделениебытыгар Хадаарга быйыл 530 гектарга бурдук ыһыллыахтаах. Онтон ыам ыйын 22 күнүнэҕи турбуттан ааҕарыы эрэ курдуга толоруллубута. Манна хорутуу былаана улахан, ыһыллар сыр эссе да кэҥэ. Оҥоо совхоз сахалтата бөҕөнэҥиэттэн саҕалаан Хонтоҕоттон комоҥу бырадьарга быһаарылынна.

Совхоз үрдүнэн саасны ыһыыны ыам ыйын 25 күнүгэр түмүктүүр бэлэлаахпыт.

Хортуоппуй чаһынан эмиэ буоллахха, баалыалары хорутуну бөҕөнэҥиэттэн саҕалаатыбыт. Түөрт сэҥэлканы туруоруохпут. Күн-дьыл мэһэйдээбэтэҕинэ, бу культураны олордуону бөҕө модьуйдаах иһиэн бүтэрэ этибит.

И. АММОСОВ.
Эрилик Эристиин аатынан совхоз кылаабынай экономиһа.

Бэс ыйын 19 күнүгэр—олохтоох Советтарга быыбардар

Бастыгнарга—үрдүк итэҕэл

ЧУРАПЧЫ. Промкомбинат рабочайдара, инженерэй-техническэй үлэһиттэрэ уонна сулуусналаахтара сельскэй Советтарга быыбарыгар 38 №-дээх Северэйдээҥи быыбардыыр участокка 13 №-дээх СПТУ үөрэнээччитин **Дмитрий Федорович Чепаловы,** 39 №-дээх Рабочайдаабы участокка столяр **Матрена Титовна Местниковаҥы** депутатка кандидаттарыыан бэрт саҥаан туруордулар.

Интернат-оскуола коллектива Чурапчы сельскэй Советыгар депутатка кандидаттарыыан 13 №-дээх Березовайдаабы участокка оскуола шофера **Иван Васильевич Попов,** 12 №-дээх Олимпийскайдаабы участокка воспитатель **Петр Васильевич Неустроев,** 15 №-дээх Новгородовтаабы участокка 2 №-дээх аҕыс кылаастаах оскуола директора **Николай Михайлович Матвеев** ааттарын аатаатылар.

Оройуонтаабы сибээс узелын уонна линейнай-техническэй сыах рабочайдара, инженерэй-техническэй үлэһиттэрэ уонна сулуусналаахтара сельскэй Советка 22 №-дээх Куузатаабы быыбардыыр участокка депутатка кандидатыыан бастыг телефонистка **Людмила Павловна Сивцеваны,** 10 №-дээх Телеграфтаабы участокка сибээс узелын начальника **Семен Николаевич Дьячковскайы** туруордулар.

х х х

Буоллаары турар олохтоох Советтар быыбардарыгар үлэһиттэр депутаттарын оройуоннаабы Советыгар депутатка кандидаттары туруоруу салгыы ыытыллар.

13 №-дээх Маралаайытаабы быыбардыыр участокка Мугудай участковай балыыһатын коллектива нэйилиэк биир бастыг ыччатын, орто оскуоланы бүтэрэн баран комсомольскай путевкаҕа торообут совхозҕа ыанньыксыттыыр **Мария Игнатьевна Окошешнинованы** туруордулар.

Эрилик Эристиин аатынан совхоз Хоптоготоойу отделениетын рабочайдара, инженерэй-техническэй үлэһиттэрэ уонна сулуусналаахтара элбэх киниилээх мунньахтарыгар оройуон Советыгар 32 №-дээх Хоптоготоойу участокка депутатка кандидатыыан райсовет исполкомун председателин **Роман Романович Бурнашеву** бэрт саҥаан туруордулар. Дириҥ орто оскуолатын коллектива оройуон Советыгар 31 №-дээх Дириҥнээҕи участокка совхоз директорын **Семен Иванович Сергеев** аатын аатаатылар.

Чакыр аҕыс кылаастаах оскуолатын коллективынан оройуон Советыгар депутатка кандидатыыан 35 №-дээх Чакырдаабы участокка депутатка кандидатыыан партия райкомун секретара **Евдокия Михайловна Макарова** туруорулунна.

х х х

Хатылы сельскэй Советыгар депутатка кандидаттарыыан совхоз бастыг үлэһиттэрин: ыанньыксыттар **Надежда Григорьевна Кривошапкина, Парасковья Федотовна Кривошапкина,** оҥоруотчут **Мария Дмитриевна Собакина,** болуотуньук **Петр Афанасьевич Матвеев** уо. д. а. аатларын аатаатылар.

РЕГИСТРАЦИЯ САЛҒАНАР

Оройуон Советыгар депутатка кандидаттары регистрациялааһын салгыы ыытыллар.

Карл Маркс аатынан совхоз Кыстык Күгдэтаабы учаастагын рабочайдарыыан уонна сулуусналаахтарыыан туруорулуубут Социалистическай Үлэ Героя **Роман Иннокентьевич Константиновы** 6 №-дээх Күгдэтаабы быыбардыыр участок комиссията регистрациялаата.

Регистрацияламмыттар ортолорутар баалларе: 9 №-дээх Арылаахтаабы участокка Суйуруускай аатынан совхоз биллиилээх туһаччыта **Пантелеймон Иванович Христофоров,** 36 №-дээх Эбэтэйдээх участокка Эрилик Эристиин аатынан совхоз эдэр ыанньыксыта **Фекла Васильевна Флегонтова,** 18 №-дээх Куула Куөллээҥи участокка Карл Маркс аатынан совхоз ыанньыксыта **Аграфена Павловна Дьячковская,** 41 №-дээх Октябрьскайдаабы быыбардыыр участокка «Якутколхозстрой» ТМУ-гын электросварщика **Афанасий Петрович Петров,** 38 №-дээх Чараҥнаабы быыбардыыр участокка коммунальнай предприятиелар уонна руспсаран оҥоруу комбинатын болуотуньуга **Гаврил Александрович Пестерев,** 4 №-дээх Мыҥдаҕаайытаабы участокка райпотребобщество быраабылыаннаҕын председателэ **Николай Алексеевич Семенов.**

Трактористка Ангелиналар династиялара

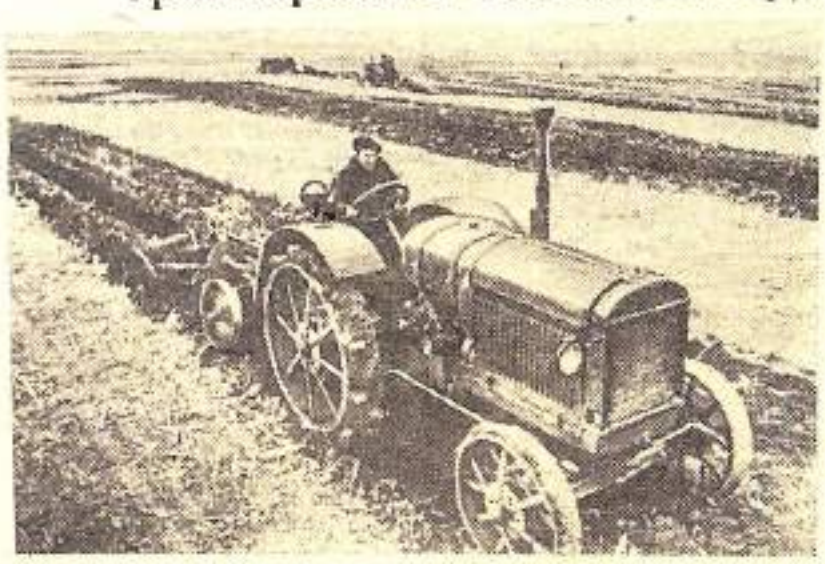

ДОНЕЦКАЙ УОБАЛАС. Старобешевскай оройуонтан маннайгы тракторист ыныгтары сиэтэр барт элбэх. И. И. Ангелина туйунан дьон ойдөбүлүн мемориальнай музей экспонаттара эрэ итэриммит буолбатахтар.

Паша Ангелина үлэҕэ хорсун быһыыта, оҥ буору бастакы тэлиэгэ сэлэҥ-шиби сирэх эрэ хаалларбыт буолбатах, дьон быыбаларыгар эмиэ хаалларбыта. Механизатор аймыныыгыс үлэтин уорутун тыһыынчанан дьахталлар бэлбэттэрэ уонна И. И. Ангелина эстафетатын чиэстэхтик илдьэ иҥэллэр. Кини аатын «Завсты Ильичи» колхоз биригээдэтэ сүгэр, оҥ үйэ инэппэрин устатыгар кини бэйэтэ салайбыта. Итини тэҥэ И. И. Ангелина ата оройуон кинигэ биир уулуссатыгар. Культура дыбарыаһыгар, Раздольненскайдаабы СПТУ-га киэриллибэтэ.

Ити училищеҕа үүс кыргыттар үөрэнэллэр. Үөрэхтэр хонууга бастакы тэлиэгэ Паша Ангелина — помощник киирбит трактористка сиэнэ эмиэ туйгэрдэ. Кини СПТУ-га «Завсты Ильичи» колхоз путевкатынан иккис сылын үөрэнэр. Үөн аҕыс саастаах Паша Ангелинаны кэргэттэриттэн үйүс кэлүөх трактористка. Өссө биир сыл аймаҕа уонна эссэ биир Ангелина колхоз хонуутугар буруук суолун туйгэриэҕэ.

Үөйэҕэ хаҥас снимокка: И. И. Ангелина сир хорутар (1937 сылларыгар чаастыска).

Үөйэҕэ уҥа снимокка: Старобешево бөҕүөлэк киниигэр Социалистическай Үлэ икки төгүллүөх Героюгар И. И. Ангелина бюстэ туруорулунна.

Алларга снимокка: Паша Ангелина (ортоку). Старобешевскай оройуон Ленин аатынан колхозун трактористкаларын ыраас-баалыс Тамара уонна Лариса Лоскутовалары кытары.

Р. АЗРИЕЛЬ уонна Л. САМСОНОВ фотолара.

ССТА фотохрониката.

Көрдөрөн агитацияны республикатаабы көрүү-конкурс түмүктэнээри турдаабына

ОРОЙУОНҐА КЫАЙЫЫЛААХТАР

ССКП обкомун бюрота «Көҥдьүүс уонна хаачыстыба -бүүкүн күн модьуйуута» диэн дьонзэҥ көрдөрөн агитацияны республикатаабы көрүү-конкурсу ыытар туһунан ууруоабы ылыммыта. Итиҥ көрүү-конкурс быйыл бэс ыйын 28—29 күннэриэр бийиги оройуоммутугар түмүктэбиэхтэх. Оҥон сибээстээн оройуоннаабы комиссия көрдөрөн агитация туругун нэйилиэктэрин кэрийэн көрдө уонна ыам ыйын 19 күнүгэр оройуоннаабы көрүү-конкурс кыайыылаахтарын быһаарда.

Уопсай түмүк, усулуобуйа быыһыытынан, үс бөлөҕүнэн (нэйилиэктэриэн, тэрилтэлэриэн, оскуолаларыыан) зааран оҥоһуллуннар.

Бу улахан политическай суолталаах дьаһалга былааннаах уонна балачча утумнаах үлэни ыытыт Чурапчы сэлиэнньэтэ (сельсовет исполкомун председателэ В. И. Романов) бастаата. Иккис миэстэҕэ Хоптоҕо (сельсовет исполкомун председателэ М. П. Филиппов, партийнай тэрилтэ секретара Н. В. Софронова) уонна Хатылы (сельсовет исполкомун председателэ А. М. Кривошапкин, партийнай тэрилтэ секретара И. И. Харлампьев) нэйилиэктэрэ таҕыстылар. Үсүһү мугудайдар (сельсовет исполкомун председателэ Г. Н. Сивцев, партийнай тэрилтэ секретара Д. Д. Сивцев), болугурдар (сельсовет исполкомун председателэ Е. С. Дьячковскай, партийнай тэрилтэ секретара Н. А. Кожуров) ыллылар.

Үөһэ аатаммыт нэйилиэктэр уонна Чурапчы сэлиэнньэтэ общественность күүһүн туһанан көҥүүс уонна хаачыстыба пятиеткатын, үлэ, норуоттар, дорҕоһуулларын, комсомол, общественнай бэрэдэк, о. д. а. темаларыгар үтүө паннолары оҥорторбуттар. Сельскэй Культура дьиэлэригэр Аҕа дойдуну көмүскүүр Улуу сэрии кыттыылаахтарыгар, производство бастыгнарыгар, оройуон чемпионнарыгар анаммыт туспаҕай оҥоһуулаах стендэлэр, совхозтар онус пятиеткаҕа былааннара уонна көрдөрүүлэрэ, отделениелар эбэҥэлэстибэлэрэ уонна социалистическай куоталаһыылларын түмүктэрэ оҥоһуллан көстүүлээхтик ыйаммыттар. Маны тэҥэ Сылгнаабы Ойбон Күөл, Кытаанахтаабы «Эрчим», Хадаардаабы уонна Болугурдаабы «Юбилейнай» фермалар кыһыл мунньуктарын кинигэтиниэрэ, агитационалар мунньуктара биһиэхэ биилэр.

Оройуон кинигэтиниэрэ тэрилтэлэртэн көрөөччү болҕомтотун тардар балачча улахан кээмэйдээх боччумнаах паннолары уулуссаҕа оҥостуммут, бэртээхэй кыһыл мунньуктаах «Якутколхозстрой» ТМУ-га (партийнай тэрилтэ секретара А. И. Гуляева, начальник С. И. Плотников) кыайыылаабынан таҕыста. Иккис миэстэҕэ эт-үүт комбината (партийнай тэрилтэ секретара З. М. Монастырева, директор Н. П. Григорьев), үһүскэ «Якутсельстрой» ТМУ-га (партийнай тэрилтэ секретара А. А. Полятинская, начальник П. П. Макаров) тиэстилэр.

1976 сыл күүһүнтэн көрөөн агитацияҕа былаанныахтыы үлэлээбит, оскуола иитиитин кинэргэтиитин биллэрдик туһуулаах Дириҥ орто оскуолата (директор М. Р. Сысолятин, партийнай тэрилтэ секретара С. И. Ларасова) бастаата. Иккиҥи Сылгнаах уонна Хадаар, үсүһү Хайахсыт уонна Кытаанах оскуолалара ыкыстылар.

Бастаабыт уонна биригээдэ миэстэлэрэ ылбыт коллективтар уонна көрүү-конкурс активнай кыттыылаахтара ССКП райкомун уонна райсовет исполкомун премиоталарынан наҕараадаланнылар.

Комиссия үөһэ аатыллыбыт коллективтартан ураты көрөөн агитацияҕа Сылан, Өдьүгүр нэйилиэктэрэ, интернат-оскуола, райпо, авиапорт, Болтоҥо, Өдьүгүн аҕыс кылаастаах, Чурапчы орто оскуолалара, коммунальнай предприятиелар уонна тутсарыа оҥоруу комбината, прачечнай комбинат кэнниҥи кэмҥэ балачча үгүһү оҥорбуттарын биллэтээтэ.

Кэрийэн көрүүтэ, тоҕо даҕаны үчүгэй саҕалааһыннар баалларын ньиҥ, сорох нэйилиэктэр, тэрилтэлэр, оскуолалар көрдөрөн агитацияҕа ылсыбатахтара, туох даҕаны куттүүнэлэх саҥаны оҥостоботохторо көҕүннэ. Оҥ кэмэ, Бахсы, Соловьев, Хайахсыт, Бүдаар нэйилиэктэрэ, Алдаан, Чыкыр, Соловьев, Чурапчы эрдэ кылаастаах оскуолаларын, оройуоннаабы эмп холбоһугун, лесопункт, «Якутмелиоводстрой» ПМК-тын, ДАЭС коллективтарын атыттар курдук, көрөөн агитацияны сүҥүөҕэр тэрийэн кыахтаах эрдэлэри туспаах сайаччылар көҕүүнэриттэн бу үлэни тоҕон ньаллаҕа баҕаастылар.

Ити коллективтарга көрөөн агитация боппуруоҕуттан сөҕүмнэрэ бэриллибэт, дьону түмүү, хаачыстыбаны кыаллыбат. Кинилэр бэрэстэбилэ үгэхарчы суох диэн ааттаах курааныахха хаалар. Бу, ол аҕыс үлэ турар, үлэҕэ партийнай сүбэлэн тиийбэтин көрдөрөр.

Республиканскай көрүү-конкурс түмүктэнэриэ диэн турбуна үөһэ ахтыллыбыт коллективтар салайаччылара, нэйилиэктэр Советтарын исполкомнара наара суох бытаарыылары, ньымыыны таһаарбыттарын бу кылгас болдьох иһигэр туоратыах тустаахтар.

Маҥтан хаалбыт кэмнэ болдьоҥнуоммут тас оҥоһуктары оҥорбүтэ, үйэлээх буоларын иҥэтэр сыыйыы тимирэн хаалыах каркастары оҥорторон ыыталаһын, көрдөрөн агитация тэлэбиисэрдэрин, ис хоһоонуттан туоруран толоруллуутуттан көрдөһүү салгыы күүһүрүү, ис оформление формалара ордук оҥоруллуоҕун, бириэмэттэн көрөн саҥардыллыбайытыллан иҥэлэрин ситиһиилэрин соруктара турдаллар. Маны эбэҥэлэстибэ туолуутун, социалистическай куоталаһыы хаачыстыбын күн, надьыала, ыраахтаан ахсын кэлэҥник көрдөрөн сырдатан иҥиэхэ наада.

★

БУРДУК, БУРДУК БАРАХСАН

Очерк

★

Баас. Сир-дойду барыта, саҥа быкпыт иьургуйуннуут, нарын-намчы. Лабааларга үнүгэстэр сылчыан, дыгдаһан, суһу тыллаары төрөлүһэн турдалар. Тахсан эрэр күн сардаҥата итир былыттары ньуургуйар сылдьуулуур. Онтон буоллаҕа, чараҥ иһэ күүгүлүү сырдаабыт, бэл, саҥа таттарыллыбыт баалыы кыҥарымтыйан көстөр. Үүт бүтэйи кырыйа дэхтэ айан суолуттан тазык элэҕэрэн кэлэн бааһына кыаммыгар хорут гынна. Массыынаттан хара салаҥнаах хатыҥыр, кыра киһи таҕыста. Бааһына ортотугар сөкпөнө сөпөн үлэлэн күнсүйэ сылдьар трактор диэки киэҥ-киэҥник атыллаталыы турда.

«Иьутлайдаах дьэ маладьыастар! Бу бааһынаны ким сыныы сурхтар. Сиэмэни сип-сибилигин, сиҥи баччаҕа тиэрдэн — үрдүк үүнүү төрүтэ. Саас бинэ күнү-күнүгэр иэдиэлэнэн өбустаран тахсыан, ыйыта кылаабынайа түргэн тэтим, туйгун хаамтаҕа буоллаҕа» диэн саныы-саныы агроном трактарта утары баран. Кинк иһэрин көрөн, тракторын тохтотон, таҥыр аттаах-сиппиэх хара-бараан не-кинрэ сэрэйдэх киһи ойон түстэ.

— Дорообоолоруҥ, дьоҕоттоор. Хайа, үлэ-хамнас хайдах баран иһэрий?, — трактористтыын, прицепщиктаан алаҥ тутуһа-тутуһа, агроном кэпсэтиннэ саҕалаата.

— Көрөрүҥ курдук, куһаҕана суох, — тракторист хотордоон ылла.

— Бэҕэһээ, кэнөрбүтүгэр, сошниктарбыт хамсаан ылыннар, сапнааспытын олордуммуппут. Көнөн көрдөр. Хата сапнааста быраҕтараар эрэ, — диэн ыйытыннылар.

— Иһиэх иуормабыт сөпкө турбут дуо? — сеялкалаах диэки көрө-көрө тракторист ыйытар. Агроном ыйыта сиэмэ түһэр хайаҕаһын кээмэйдээн көрөн баран эбэтэр.

— Гектарга 150 кг буолар инн. — Онтон буоруу ыйын диригин бэрэбиэркэлиир.

— Сиэмэ түһүүтүн даҕаны диригэ сөп эбит. Маннык чөмөлөлаах сиргэ алта, сэттэ сантиметр диэтэҕэ да сөп. Чэ, кытаатыҥ. Быйыл сир сиҥиригин ыраах сиэтиэрдэ. Аны куйаас эрэ буоллар, сайын өрдөө адаатар, бүрдүк үүнүө эта, — диэн агроном.

Техника турбутун, үлэ-хамнас, ыһыы хаамыытын ыраах кэпсэтиһэн баран, механизаторлар үлэлэриттэн кэпсэтиһэн турдулар. ДТ-75 трактор бириллэн түһээт, ыраах диэки дьулуста. Үлэ тэтимнитэн, үчүгэй хаамтыбыттан, үлэҥит дьон хоһуун сүрахтэриттэн ыраах сөтөрүллүбүт салайаччы астыммыттыы көрөр курдук.

Ыраах күргүөмнээх күннэриэгэр маннык үрдүк тэмпилиэхтэх үлэлиир кимий?

Төрөөбүт Чурапчытыгар уонунан сыл трактордаһынан үлэлиир Октябрьскай Революция уонна «Бочуот Знака» орденнар кавалердара, республика үүтүлэах механизатора Николай Егорович Яковлев туһунан кэпсээтибит итти. Биллилээх механизатор гаһын эбэн биэрэр, рулун көнөтүк тутар. Ханнык тугу эппитин туһунан саныыр:

— Бүрдүк. Бүрдүк барахсан! Бүрдүк үммэт буолуоҕа, баайынай саналаах хараастар. Аһатар-сиэтэр ыраах ааннаа ахтыбат буолар. Бүрдүгү үүнэрэ ыраах диэки, бүрдүгэ үммэт буоллаҕына, саналаах, ыраах кытта сибээһэ аччыыр, олохтуун-дьаһахтыын, ыраах кыһалҕалыын-сигилиннин уларыйар. Ким бүрдүгү үүнэрэ кыһаммат, сиргэ тапталын самнарар, хорумнаах киһи буолуоҕа.

Бүрдүк барахсан уйгу быйаҥ акылаата, киһи айдарыгын кэрэһитэ буолаахтаатаҕа. Бүрдүк үүнэр сирин аанньа огорбот бинтэр кини үүнэригэр кыһаммат буолуу буруйу огоруута тэҥнээх.

Кыһыыта баар эр, сорохтор бүрдүгү барытын атын уобаластартан тиэйэн аҕалар кыах баар буолтун кэнсэ эмиэ тоҕо сир огоһуутунан дьарыктанабыт, маннык кытаанах усулуобуйаҕа бүрдүгү үүнэрэн тоҕо эрэйдэнэбит диэччилэр. Саналаах көрүү, бириги Сахабыт сиригэр бүрдүк үүнэр кыаҕа кырдьык суох дуо? Баар. Саха сирэ 1940 сылга 500 тыс. буут, 1945 сылга 650 тыһыынча буут бүрдүгү государствода туттара олорбута. Онон бүрдүккэ суолта биэрэн, сир агротехникатын тутуһан, уоҕурдууну киллэрэн ыһар буоллахха, бириги усулуобуйабытыгар да бүрдүгү үүнэр кыахтаах. Маныаха сыл ахсын сиэмэлэн хааччынар туһугар сортовой бүрдүгү соротуоҥкалыыр буоллар. Страховой фондата суох олорор олус сэрэхтээх: кураан буолла да, сиэмэтэ суох хаалабыт. Соҕуруттан ылыллыбыт сиэмэлэр туруктаах үүнүүнү биэрбэттэр».

Үтүөлээх механизатор саныыр санаата, баҕарар баҕата итиннэн эрэ бүтиэт, бэрт үгүс. Ону олохтоох киллэрэр иннитэн туох баар дьулуурун, сыратын биэрэн үлэлээбитэ ыраатта. Өссө оччолорго, Аҥа дойду гэрэнитин кэнниттэн, Николай Якутскайдаабы механизация оскуолатын бүтэрэт, төрөөбүт Карл Маркс аатынан колхоһугар дизелистээн сылдьыыбыта. Итти кэмнэ саҥыллыыта саҥа туран эрэр эдэр киһиэхэ билиҥэ кэм дьикти «тимир көлөтүнэн» сири тиэрэн тэлэкэлээн, бүрдүк өлгөм үүнүүтүн ылар баҕа саная. Ону Николай Егорович 1964 сыллаахтан сиппит.

Ыһыы үлэтэ суһу ыган кэлбитэ. Кистэл буолбатах, оччотооҕуга колхоз техниката бүүс-бүтүннүү саная курдук өрөмүөнэнэн чөмчөтүллэн бүтэ илиҥэ. Арай бырабылыанньа мунньаҕынан быйылгы сааскы ыһыыга кэмнээх хаана үлэлиэхтээхтэрин аттаран кэпсэтии буолбута. Онно туорт ДТ-54, биэс «Беларусь» тракторлара түмэн бинэ звено огороорго быһаарбыттара. Салайаччыанан коммунист Н. Е. Яковлевы анаабыттара. Аанньыт оттугэр даҕаны маннык тэрээһин суох буолбатаҕа. Баар эбэ. Ол эрээри урукку уратытынан бу 12 киһилээх, 3 хаамар техникалаах звено саасскы ыһыыны ыһан, сайыгны сир паардааһынын ыытан, күүгүнүү үүнүүнү хөмүйан, быһата, бүрдүгү үүнэрин үлэтэ хара саҕаланыаҕыттан түмүгүн ылыыга бөбүччү туттуохха диэри кинилэргэ суктэриллибитэ.

Итти дыл саас, эмиэ быйылгы курдук, эрдэлээн кэлбитэ. Бааһына сиҥэ куурарын кытары ыһыыга туруммуттара. Үлэ хара маҥнайгыттан икки ёменаан барбыта. Бириҥэ үлэлиир табаарыстара Сергей Семенович Артемьев, Архип Егорович Сибиряков уо. д. а кытары дьулуурдаахтык үлэлээн, итти саас 600 гектарга дьэҥмиэни уонна эбиэһи ыспыттара. Ыһыы кэнниттэн даҕаппытынан паардааһынҥа турумнуттара. Былаанныммыт үлэни барытын болдьоҕун ылыннэ толорбуттара.

Күһүнүгэр кинилэр ыспыт бааһыналарыгар «кымньыы кинрбэтэ хойуу бүрдүгэ үммүтэ. «Кор, бу эн үлэҥ түмүгэ» диэбиттии, дьэҥмиэн киэҥ иэлэмэн уорҕата үмүрүнүү, тоҥхолдьуйа турарыттан Николай аан бастаан үлэттэн астыныы, кини түмүгүттэн дуоһуйуу үөрүүтүн билбитэ. Дьэ итти кэмтэн күн бүгүнүгэр диэри Николай Егорович салайар үрдүк үүнүүтүн звенота сылын ахсын үрдүк үтүө көрдөрүүлэри ситиһэр.

Сылтан сыл олох иннин диэки дьулурҕатык хардыылыыр. Техника да элбээн иһэр. Ыһыы сиэ эмиэ кэҥиир. Н. Е. Яковлев салайар звенота аанньыт 1976 сылга 900 гектарга туорахтаах культураны ыспыта. Звеноҕа 5 ДТ-75, 7 «Беларусь» тракторлар, 5 комбайн үлэлээбитэ. Хас биирдии гектартан 16 центнер үүнүүнү хомуйбуттара. Бу — бириги оройуоммутугар хаһан даҕаны ситиһиллибэтэх көрдөрүү. Онон Николай Егорович Яковлев салайар звенота рекордсмен-чемпион звено бочуоттаах аатын ылбыта. Оттон звено чилиэнэ Сергей Семенович Артемьев оройуон рекордсмен комбайнерынан буолбута.

Дьэ, сиргэ маннык өлгөм үүнүүнү ылыы кистэлэҥэ туохханый? Маныаха өмүрдэн кэмнэр иэлэрэ миискэттэн сылаас чайын сыыстырыыран кэбиһэ-кэбиһэ, үтүөлээх механизатор кэпсиир:

— Дьэ, бу быйыл ССКП КК Ыҥырыы Суругар механизатор — сүрүн фигура диэн сөпкө даҕаны эттилэр эбээт! Кырдьык даҕаны кини билиититтэн-көрүүтүттэн, мастерстводуттан, үлэҕэ сыһыанытыттан элбэх тутулуктанар. Ханнык баҕарар техника үлэтэ — кини туругуттан. Бириги, барыы өйдүүр эрээрибит, техническэй көрүүнү кэмнэр ыыпакка, элбэх хоромньуну огоробут. Үксүгэр механизатор бэйэтэ молтоҕуттан техниканы айгыраппытын таһынан, аны ардыгар салайаччыларбыт сибиилигин аҕай өрөмүөнгэ барыахтаах тракторы, массыынаны билэ-билэ, араас хаһаайыстыбаннай ыарахаттарга үүтүрүттэрэн, хаһан «харк» гына түһүөр диэри сүүрдэргэ күнэйэлэлэр...

Николай Егорович сааскы ыһыы күүрэммэх күннэрин быһа тэҥнэ сылдьыһар халыҥ тэтэрээтин сулбу ойутан таһааран арыйбахтыыр:

— Дьэ бу былырыын ыһыыга ыам ыйын 12 күнүгэр киирбит эбиппит. Хампаанньаны оруобуна биир иэдиэлэнэн бүтэрбиппит. Онтон бааһынаны огороууну бэс ыйын бастакы декадатыгар түмүктээбиппит. Быйыл дьыл эрдэлээн кэлэн, сиик сапчарыытыгар былырыыгыттааҕар урутаан турдубут. Хаардаахха даҕаны бэлэм өрдүк эта. Бэйэбит бааһыналарбытыгар 1588 тонна нойуому киллэрбиппит, 1280 гектарга хаары катоктаан чигэппиппит. Итиэр үрдүк үүнүүнү ыларбытыгар көмөлөөх буолуохтара диэн саныыбыт. Дьэ, бу көрөр бааһыналарбыт уопсай иэнэрэ 1590 гектар. Онтон аны күһүн валовойунан 11046 центнер үүнүүнү ылларга эбэҥэтэлистиэбэ ылыныыбыт уонна оройуон барыы бүрдүгү үүнэрээччиларын ыгырдыыбыт.

Үтүөлээх механизатор салайар звенотун ситиһиилэрин атын кистэлэҥнэрин туһунан тыа хаһаайыстыбатын управленнетын кылаабынай агронома В. Ф. Ермолаев бу күрдүк кэпсиир:

— Яковлентаах хаар хайдыан быдан иннитиэн сиэмэ бүрдүгү ыраастыыллар, огороллор, провизициилыыллар. Иннь гынан сааскытын төбө даҕаны кураанаабатын иһин кинилэр ыһыылара эрэ-дэхси үчүгэйдик тыллар, тэҥник уонна түргэнник эрэскилэр үгэстээх. Маныаха, биллэн турар, совхоз оройуогуна суох үчүгэй базаны тэрийбитэ улахан кэмэлээх.

Ол эрээри дьыала саамай быһаарылаах өттүнэн бу звено сири үчүгэй хаачыстыбалаахтык огороотоо буолар. Чэ, холомбурга, бу ыаллыы Субуруускай аатынан совхоз Хатылыстаабы уонна Николай Егорович үлэлиир бааһыналарын тэҥнэн көрүөҕүт. Төбө даҕаны бинэ айылҕалаах буолбуттарын иһин хатылыылар бааһыналара сай өртөтө сыыс отунан өрө анньар. Итти саҥардыы үүнэн эрэр бүрдүгү кэҥиирэн кэбиһэр. Оттон одьулуунар бааһыналара быдан өрдүк буолааччы. Төбө маннытай? Биллэн турар, бу ким үлэҕэ хайдах сыһыанньаһарын көрдөрөр. Ким сири кыһанан огорбот — ол үүнүүнү намтатар...

x x x

Тоҕуруччу кылбаа маҥан кыыс хатыҥнарынан сиэммит Чурапчы чараҥар ыһыы күргүөмнээх үлэлиэр күнүстэрин түүннэри тракторлар күнсүйэллэр. Итти республика үтүөлээх механизатора Николай Егорович Яковлев салайар Карл Маркс аатынан совхоз үрдүк үүнүүтүн звенота уйгуну-быйаҥы ыһансар.

Георгий СИВЦЕВ.

Чүгэй дьон туһунан

КОММУНИСТ ШОФЕР

Федор Ильич Гоголев Карл Маркс аатынан совхоз Бахсытаабы отделениетыгар шоферунан үлэлээбитэ 18 сыл буолла. Итиэннэ кэм устатыгар кини бастыҥ шоферунан биллэр. Федор Ильич Ленин партиятын чилиэнин Үрдүк аатын мэнэҕэ сүкпэт.

Кини газикка, автобуска, үүт таһар, кэлин УАЗ массыыналарга үлэлээтэ.

Кэнники биир сыл устатыгар кини уонунан тыһыынча км айаннаата. Оройуон киниттэн Бахсыта диэри кэлэ-бара 169 км. Өссө ардыгар Мугудайынан эргийэр наадаланар, оччоҕо суола өссө уһуур. Кини билигин Бахсы участковай баалыһатыгар шоферлуур буолан, кылгас кэм иһигэр ыарахан ыарыһахтары оройуон киниигэр 38 тогул киллэрдэ. Итиччэ ыраах сиргэ ураты күһаҕан суолунан арыт күн ыкпыт кыынарыгар тиийэр. Итиник ыарахан сырыыларга түүнкүнүс бараҥын үрдүнэн массыынаны бүүс-бүтүн—ол оныттаах шофер тимир көлөтүн сатыылаах-тык кыһаммыыллаахтык корүүтүттэн тахсар.

Федор Ильичи—коммунист шофер итинник дьулуурдаах үлэтин иһин бар-дьон бүтүннүү, ордук чуолаан кини коллектиэнэ өрүкүллүбүт ыарыһахтар дириҥник ытыктыыллар.

Коммунист шофер, бэйэтин туһаанньах эбээһинэһин туйгунник толорорун таһынан, иэнилиэк уус-уран самодеятельностыгар бастыҥ ыарыахыт быһыытынан активнайдык кыттар.

Ф. И. Гоголев — дьиэ-кэргэн амарах аҕата. Кинилэр кэргэннэригэр алта оҕо дьоллоохтук иитиллэн, улаатан иһэллэр.

А. МОХНАЧЕВСКАЙ.

ААҒААЧЧЫЛАР САНААЛАРА

ЛИТЕРАТУРАҒА автордар араас кэмнэ кинираллэр. Сорохтор, ордук хоһоонньуттар, эдэр сыстарыттан сүүһүнэн күпүлүүтү суруйан эрчиллэлэр. Сорохтор, ордук кэнсэлэньыттэр, ситэн-хотон баран саҥа саҕалыыллар. Суруйааччы айар үлэтин суолтата литератураҕа эрдэ эбэтэр хойут киирбитинэн буолбатах, кини айымньытын уус-уран таһымынан, олоҥу тоҥо табатык, дириҥник көрдөрүүнэн быһаарыллар. Онон кыралаан хойутаабыт автордар олус хомойоллоро соччо онно суох.

Кэнники кэмнэ республика үрдүнэн, ол иһигэр биһиги оройуоммутугар, литератураҕа бөдөҥ айымньыларынан саҥа автордар киириллэрэ элбэх иһэр. Балачча өрдөөҥүтэ В. Яковлев «Өрүстэр кирбиилэригэр» диэн киэҥник биһирэммит романынан уонна соҥо даҕаныгынан «Сардаана ардаҕа» диэн бартыхэй сэһэнинэн киирбитэ. Урукку оттуттан литература кыра салаалараагар үлэлээбит М. Попов «Быгыылыгыллаах харчы» диэн сэһэнэн аҕаааччыларга кэрэхсэтэ. Оттон В. Яковлев Далан торут саҥа автор айар аартыгын «Дьикти саас» диэн кэрэхсэбиллээх сэһэнинэн арыйыыта. Кэрэхсэбиллээх диэн мээнэ этиллибит — бу сэһэн туһунан бочуокка сыанабыллар таҕыстылар. Суруйааччылар сорохтарыгар, хас да сиргэ аҕаааччылар конференциялара буолуталаатылар.

Аҕыйах хонуктаабыта оройуонаады кини библиотека тэрийиитинэн Далан «Дьикти саастыгар» аҕаааччылар конференциялара ыытыллыыта. Конференцияҕа советскай-партийнай, комсомольскай үлэһиттэр, литератураны таптааччылар, учууталлар, библиотекардар ылтыныылар.

В. С. Яковлев—Далан олоҕун уонна айымньытын туһунан дакылаады эдэр суруйааччы, оройуон народнай судьуйата М. Д. Попов оногордо. Дакылаатчык сэһэн ыччаты питин курдук билигги олох бирэ саамай иннилэ-лаах проблематыгар аҥаммыты, бастыҥ ыччат Кеша Попов айымньы кылаабынай героюнан суруллубутун, оҕолор бөдөрө-саҥаалара, майгылара-ситиилэрэ ыныдыдыан арыллыбыты, кинилэр интэриэстэрэ эҥэтин, учууталлар уонна төрөөбүттэр, оскуола уонна общественность, бүгүҥү олох итиитэн да этын бөҕөрүүстэрэ хуу-тук-уранныы өйүүлэммиттэрин болҕотоотоо уонна аҕаааччылар киниэлэриттэр дьүүллэһиэхтэрэ элбэх бөҕөрүүстэры туруорда.

Конференцияҕа кэпсэтии көхтөөхтүк барда — уонтан тахса киһи тыл этэ.

Идэтинэн учуутал, журналист Г. Сивцев сэһэн сүрүн проблемаларыгар тохтоото, автор опыттаах учуутал оскуола олоҕун таба көрдөрүүн хайдаата уонна сэһэн тылынан «боростуой» диэн, өссө чочуйаргэ суоллаата. Спортсовет үлэһитэ С. Пинигин уонна библиотекарь М. Макарова сэһэн сүрүн героя Кеша Попов обраһын ырыаттыылар. Бу онус кылаас үөрэнээччитэ билинтэ-көрүүтэ, интэриэһэ кэнэгин, майгыта-суобаһа үүнүүтэ, тантала ырааһын, салгыы үөрэнэр кыахтаах эрдэ колхозка үлэлии тахсарга бэлэмнэнии ырыммытын биһирэтилэр. Бу обраһы сэһэн табыллыбыт первоначальнайынан аахтылар.

Автерга да, аҕаааччыларга да туһалаах, олохтоох этиилэри Кеша Попов обраһын ырыаттыылар. Бу онус кылаас үөрэнээччитэ билинтэ-көрүүтэ, интэриэһэ кэнэгин, майгыта-суобаһа үүнүүтэ, тантала ырааһын, салгыы үөрэнэр кыахтаах эрдэ колхозка үлэлии тахсарга бэлэмнэнии ырыммытын биһирэтилэр. Бу обраһы сэһэн табыллыбыт первоначальнайынан аахтылар.

Автерга да, аҕаааччыларга да туһалаах, олохтоох этиилэри

Кинилэр бэс ыйын 15 күнүгэр бөлдьөөн туралларын. Бары сүрүн политическай партиялар уонна бөлөхтөр быыбар иннинээҕи активнай охсуһуута турдулар.

Хас күн ахсын кэриэтэ митинэр уонна мунньахтар буолуталыыллар. Олорго 40 сыл анараа оттуттан народнай фронт республиканскай правительствотын утары франкистар өрө туруулларыгар үөскээбит лааҕырдар иннэлэриэрин представителлэрэ тыл этэллэр. Хаммаанньаҕа саамай кэнники кэмнэ үөскээбит саҥа партиялар эмиэ кытталлар.

Бу күннэргэ быыбардаччыларга туһаайан тыл этэччилэр ортолоругар франкистскай министрдэр даҕаны, норуот маассатын күнэйитинэн режимнэ сымыйа сымнатар хайысханы тутуһар билигин правительство салайааччылара даҕаны, тиһэҕэр, бөҕөкө сайын үлэлээбиттэр даҕаны баалларын. Ол — адъас сотору-туаҕыта диэри бойдэлэрин демократическай өйдөрүн-саҥаалларын иһин эксцентриҥнэ сылдьыыттар, хаайыыларга олорбуттар, атын дойдуларга олорорго күнэллибиттэр.

Олус эбэх киһи сотору-туаҕыта Советскай Союзтан эргиллэн тиийбит аан дойдутаабы рабочай хамсаабын биллиилээх деятеля, Испания Коммунистическай партиятын Председателэ Долорес Ибаррури тугу диэрин истэрэ мустар. Кини, бары дойдулар демократтарын уонна антифашистарын итиэннэ, бастатан туран, улуу Советскай Союз утумнаах аҥнинэй уонна сүүкэн дьайыылаах бирэ саҥааланыыларга суоҕа буоллар. Испания норуота фашизмы утары охсуһуутугар маннык бөдөҥ кыайыылары хаһан даҕаны ситиһиэ суох этэ диэн болжоттор.

Номоххо киирбит Испанияны реакция уонна социальнай прогресс күүстэрин араартыыр кирбии билигин икки даҕаары 1936—1939 сыллардаахха араартаабыт сураҕынтан быдан мраҕынан бараарын саналлар. Урут демократическай лозуннарыгар албыннатан «Каудильо» знаменнаах аныыкан хаампыттартан үгүстэр фашизмтан киэр хайыстылар. Коммунистар, дирбин кини, урукку оттуттан ханнык лааҕырга сылдьыбыттарыттан тутулуга суох бары испанецтары фашизм хаттаан өрүттүбэтин туһугар бөйөлөрүн күүстэрин холбууларыгар ыҥыраллар.

Аан дойду ТЕМАТЫГАР БЭСИЭДЭ

Испания быыбардарга бэлэмнэнэр

Франкизмы утары төрүккэ олоҕуран испанецтары национальнайдык эйэлэһиилэрэр иһин льиигинэн демократическай оппозиция бары партиялара туруллар. Ити туһунан эмиэ соторуутаҕыта Испанияҕа бара сырыттахпына социалистическай рабочай партия баскакы секретара Фелипе Гонсалес даҕаны, социалистическай народнай партия председателэ Энрике Тьерно Гальван даҕаны, демохристианскай федерация лидерэ Хоакин Руис-Хименес даҕаны уо. д. а. деятеллар эппиттэрэ.

Кинилэр бары кэнаҕэски кортестар бойдэлэрин сүрүн сорук-тарыынан аатыгар да буоллар күн бүгүҥүгэр диэри күүстэрин сүтэрэ илик фашистскай законодательствоны букатыннаахтык суох оногоруону туруорунуохтаахтар диэн аҕаллар. Парламентарийдар иннилэриттэр итиннэ тэҥэ саҥа конституцияны—государство торут сокуонун ырытан оногоруу соруга турар. Онно бары бүттүүн быыбардыыр бырааб, демократическай партиялар уонна профсоюзтар үлэлиилэрин көҥүллэһиҥ курдук Испания норуотун саҥарыыны кыайыылара юридическайдык бигэргэнэ этилэр.

Билигин правительствоны өйүүр партиялар уонна бөлөхтөр «Демократическай кини союза» диэн быыбар иннилээҕи блокка холбостулар. Кинилэр быыбардаччыларга аҕыйах ый анараа оттуттан саҕаламмыт франкизмы көтүрүүнү тиһэҕэр тиэрдэргэ эрдэлэстиллэр.

Ол эрээри правительственнай лааҕыр демократизма чочуута суоҕун өйдөөххэ наада. Билигин министрдэр бары урукку режимнэ сибэстэах этиилэр уонна франкистскай идеялар сабыдыалларыттан толору босхолоно иликтэр. Кинилэр Испанияҕа элбэх партиялар баар буолуулларын хаарчахтаан туран, дойдуга былаас «ордук наһаа барбаттара», ол аата уҥа элементэр, иннилэриҥэр хаалыытын хаарчыйар системаны олохтуур бөҕөлөөхтөрүн аһаҕастык этиллэр.

«Народнай альянс» диэн аатанааччы пс дыала урукку министрэ Мануэл Фрага Ирибарне тэрийбит тэриллэтэ правительство политикатын реакционнай позицияттан критикалыыр. М. Фрага Ирибарне этэринэн, билигин былаастар режимнэ сымнатыы суолунан «олус тургэнник иһэллэр». Правительство Коммунистическай партияны көҥүлгэ таһаарарга быһаарбыттыгар «Народнай альянс» правительствоны «государственнай перевороту» оногоруурга буруйдаабыта.

Ол эрээри хайыык да уларытыылларга баҕарбат уонна барыта «Каудильо» саҕанааҕытынан хааларын модьуйар аһаҕас фашистскай элементэрга итии да тэриллэ олус «хаҥас» буолан костор. Фашистар демократия процесын тохтоторго дьулуһаллар, саатыбардары бөччөйөллөр, араас көрүҥнэх провокациялары, ол иһигэр франкизмы утары партиялар дьиэлэриттэр саба түһүүлэри, бомбаларын эмиэ, о. д. а. тэрийтэлиллэр.

— Былаабынайа, — диэбитэ миэхэ рабочай комиссиялар (үлэһиттэр классовай профсоюзтара) сэрдьиттэрэ Марселино Камачо,—демократтар аастыт франкистскай ыарахан суолта тэнинүүнү таһаарбат туһугар соруулаах буолуулара. Итиннэ биһиги Испанияҕа саҕаламмыт васыыты кытары арахсыы процесын ким даҕаны тохтотор кыаҕа суоҕар эрдэбит.

А. КРАСИКОВ,
ССТА ырытааччыта.

КОНКУРСКА КЫТЫННЫЛАР

Сотору-туаҕыта Якутскай ... ракка ыытыллыбыт ... революционнай- патриотическай ырыалара» диэн ... ческай конкурска ... деятельность 100-тэ ... тыын толороотулара ... лар.

Биһиги оройуонуттан ... рин орто оскуолатын ... Николай Егорович Саввин ... Хоптоготоову ... оскуолатын преподавателэ ... ман Николаевич Сотников ... тыыны ылыллар ... Г. Комраков музыкальнай ... туһугу ырыа диэн ... жюри биһирэтэ. КонкурсҚа ... ылыахтарга Н. Е. Саввина ... на Г. И. Сотникова ... Культуратын ... уонна профессиональнай ... туһунай грамоталыыллар ... ньук бэлиэнэ ... нылар.

В. ПИНИГИН.

● Хаҥна үөрэнэ барыахха

БИҺИЭХЭ КЭЛИҢ!

1977—1978 сс. үөрэх дьылыгар Н. Г. Чернышевский ... Бүлүүтээҕи педагогическай училище школьнай уонна ... пионерскай отделениеларга ахсыс, онус кылаабы ... чаттары үөрэххэ ыҥырар.

Училищены бүтэрбиттэр саха оскуолаларын ... лаастарыгар учуутал уонна старшай пионер-бааҕынай ... ностарын ылаллар. Оныһы бүтэрбиттэр 2 сыл 10 ый, ... лаастаахтар 4 сыл үөрэнэллэр. Оскуоланы хаҕыс ... бүтэрбиттэр уонна Советскай Армия кэккэтигэр ... быттар кириҥнэ чэпчэтиннэн туһаналлар.

Директор аатыгар киллэриллэр сайабылыанньалара ... кумуоннар сыһыарыллаллар: үөрэҕин туһунан аттестат ... сибидиэтэлистибэ (дьиҥнээҕэ), автобиография, 3х4 см ... дээх түөрт устуука фотокарточка, 286 №-дээх медицинскай ... раапка, үөрэммит эбэтэр үлэлээбит сиригэ характеристика ... олохтоох Советтан ыспыраапка.

Сайабылыанньалары бэс ыйын 1 күнүттэн от ыйын 31 ... гэр диэри ылыллар. Үөрэххэ киирэччилэргэ консультация ... от ыйын 15 күнүттэн бэриллэр. Киириҥ экзаменнар ... ыйын 1 күнүттэн 20 күнүгэр диэри ыытыллаллар. Аҕыс ... лаабы бүтэрбиттэр нуучча тылыгар (диктант), математика (тылынан) экзаменнары туттараллар уонна музыкальнай ... цурдара бөрөбиэркэлэнэр. Орто үөрэхтээхтэр нуучча ... (диктант), математикаҕа (тылынан) экзаменнары ... уонна эмиэ музыкальнай дьоҕурдара бөрөбиэркэлиллэр.

Училищеҕа киирбиттэр уопсай бырааблаҕа ... пендиянан, интернатынан уонна олорор дьиэнэн хаччыллар.

УЧИЛИЩЕ ААДЫРЫҺА: Бүлүү к., Калинин ... 30 №-рэ. Почтовай индекс 678200.

Редактор А. Е. ЧИЧИГИНАРОВ

ССКП райкома уонна райсовет исполкома ССКП ... эдэн, колхоһунай тутуу ветерана

ФЕДУЛОВ Семен Иннокентьевич

уһун, ыарахан ыарыыттан өлбүтүнэн бокуонньук ... тэрыгар бэйэлэрин кутурҕаннарын биллэрэллэр.

«Саҥа олох» хаһыат редакцията, оройуон ... графия администрацията, типография үлэһитэ Мария Семеновна Михайловаҕа кини таптыыр ийэтэ

МИХАЙЛОВА Матрена Петровна

ыарахан ыарыы кэнниттэн өлбүтүнэн бэйэлэрин кутурҕаннарын тиэрдэллэр.

Таптыыр ийэбит, эбэбит, эдьиийим, аймахпыт

МИХАЙЛОВА Матрена Петровна

ыараханнык ыалдьан бу дьыл ыам ыйын 22 күнүгэр өлбүтүн, дириҥник курутуйан туран, бары бөҕөр дьоммутугар ийитиннэрэбит.

Оҕолоро, сиэннэрэ, кутуөттэрэ, быраата, аймахтара.

Эрилик Эристиин аатынан "совхоз дирекцията, партиома, профсоюз рабочкома колхоһунай тутуу ветерана, пенсионер

КУЗЬМИН Петр Игнатьевич

уһун, ыарахан ыарыыттан өлбүтүнэн сибэстэхтэн бэйэлэрин кутурҕаннарын бокуонньук кэргэннэргэ, оҕолоругар, аймахтарыгар тиэрдэллэр.

Кытаанах сельсоветын исполкома, совхоз отделениета, салалтата уонна райсовет исполкомун культурабаа ... культура үлэһитэ

ТРОЛУКОВ Василий Васильевич

уһун, ыарахан ыарыыттан өлбүтүнэн бокуонньук ... тэригэр, аймахтарыгар кутурҕаннарын биллэрэллэр.

БИҺИГИ ААДЫРЫСПЫТ: почтовай индекс 678700, Чурапчы с., Карл Маркс уул. 12. **ТЕЛЕФОННАРБЫТ:** редактор—91-395, отделлар—91-495, уопсай—91-505.

«Саҥа олох» («Новая жизнь») — орган Чурапчинского райкома КПСС и районного Совета депутатов трудящихся Якутской АССР